

## Petra, ur **Famous for fifteen minutes** av Matthew Allen

---

Ni kommer aldrig att tro mig. Jag har haft en helt enastående natt, en sådan där New York- natt som inte går att beskriva! Mmmm, först gick jag till audition och det gick väldigt bra och när jag var färdig så tittade regissören på mig och sa: "Är du tillgänglig så att du kan börja på måndag?" Jag låtsades titta i min almanacka och sa: "Ja, jag är tillgänglig på måndag." Det var det, sen gick jag och sångaren i bandet till Nells och tog ett par drinkar i hans limousin. Den var så cool, den hade TV och bar och telefon, han lät mig till och med ringa hem till min mamma, hon hälsa förresten.. Åh Gud, va han va gullig! Inte alls stöddig och när vi kom dit så kände folk igen honom och bad om autografen och sen frågade nån efter min autograf. Och sen.. .OCH SEN satte vi oss vid ett bord med Matt Dillon och Derryl Hannah. Jag trodde inte det var sant! Där satt jag plötsligt på Nells med alla de här kändisarna och alla människor som tittade på oss och pekade och Gud så spännande. Ni förstår Matt och Derryl var så trevliga - inte alls stöddiga som man skulle kunna tro och .. yeah, Matt var så gullig. Derryl, hon var så rolig, hon bara satt där och drack Perrier och såg extremt uttråkad ut - jag antar att det var för att Matt flirtade med mig lite grand. Hur som helst hon är bara såååå gullig, en så trevlig, vänlig och underbar människa och jag, jag har känslan av att vi verkligen kommer att bli goda vänner.

Gud, jag tror inte att det är sant, jag går redan ut med filmstjärnor! Jag går ut med filmstjärnor! Det här är början till någonting - jag känner det. Jag tror det här är början på mitt genombrott!

## Lady Windermere, ur Lady Windermeres solfjäder av Oscar Wilde

---

Varför kommer han inte? Det är hemskt att bara vänta. Han borde vara här nu. Varför är han inte här och sätter mitt inre i brand med lidelsefulla ord? Men jag är kall. Kall och kärlekslös. Nu måste Arthur ha läst mitt brev. Om han brydde sig om mig skulle han komma efter mig och ta mig tillbaka med våld. Men jag är luft för honom. Han är snärjd av den där kvinnan. Trollbunden av henne. Behärskad av henne. Vill en kvinna få grepp om en man behöver hon bara vädja till det sämsta hos honom. Somliga gör männen till gudar, och då överger de oss. Andra gör det till kräk, och då kryper de och är trogna. Så ohyggligt livet är! Det var galet av mig att komma hit! Fullständigt vanvettigt! Ändå undrar jag vad som är värst, att vara utlämnad på nåd och onåd åt en man som älskar en eller att vara gift med en man som förolämpar en i ens eget hem. Vilken kvinna i världen vet det!

Jag måste återvända hem. Nej! Det kan jag inte. Genom brevet är jag i deras våld. Arthur vill inte ta mig tillbaka! Å, det där fatala brevet! Nej. Lord Darlington lämnar England imorgon, då följer jag med honom. Jag har inget val. Nej. Nej! Jag måste vända om! Arthur får göra vad han vill med mig men jag kan inte vänta här längre. Det var rena galenskapen av mig att komma hit. Jag måste gå här ifrån på ögonblicket. Och vad Lord Darlington beträffar.. å, nu kommer han! Vad ska jag göra? Vad ska jag säga till honom? Släpper han ens iväg mig? Jag har hört att man är så brutala, så hemska..

## Sonja, ur **Onkel Vanja** av Anton Tjechov

---

SONJA

Han sa ingenting till mig. Vad han känner inom sig visar han fortfarande inte för mig, men varför känner jag mig så lycklig? Jag sa till honom att han är så fin, så ädel, att hans röst är så mjuk.. inte blev det väl fel? Hans röst skälver, är mild.. jag känner den fortfarande i luften. Vad är det är förfärligt att jag är så ful! För jag vet att jag är ful, det vet jag visst.. i söndags när vi kom ut från kyrkan så hörde jag hur folk talade om mig, och en kvinna sa: "Hon är god och ädel, men det är synd att hon ska vara så ful..." Ful...

JELENA

Åskan är över! Var är doktorn?

SONJA

Han har gått. Det var alldeles nyss som han gick, men jag kan fortfarande höra hans röst och steg, och om jag ser ut genom det mörka fönstret så tycker jag att jag ser hans ansikte. Han är så klok... Han begriper alla och kan allt.. men jag är så ful.

JELENA

Du har vackert hår.

SONJA

Nej! När en kvinna är ful så säger folk till henne. "Så vackra ögon du har, så vackert hår"... Jag har älskat honom i sex år. Jag älskar honom mer än jag älskar min mor, varje minut kan jag höra hans röst, känna hans hand trycka min; jag ser mot dörren och väntar, det känns hela tiden som om han skulle komma in. Nu är han här varenda dag men ser inte på mig, märker inte att jag är här... Det är ett sådant lidande! Jag har inget hopp, inget alls! Herre ge mig styrka.. jag har bett hela natten, jag har inte längre någon stolthet kvar, inga krafter att behärska mig.. Igår kunde jag inte längre utan bekände för morbror Vanja hur jag älskar.. Hela tjänstefolket vet också att jag älskar honom. Alla vet.

JELENA

Han själv då?

SONJA

Nej, han märker mig inte.

## Freulein Schneider, ur **Cabaret** av John Kander och Fred Ebb

---

Ni bjuder femtio mark, jag vill ha hundra mark. Det skiljer alltså femtio mark. Den ekvationen den var svår, men tro inte att jag är dum. Jag vet att ett uthyrt rum ger femtio mer än jag hade igår. Ja! Ni blir en vacker dag, precis så grå och trist som jag. För tiden går - än sen.

För vår värld är stor men vårt liv är kort. Gör det lilla du kan förrän du forslas bort, är Berlin en prick på vår glob - än sen. Allt tar slut min vän, suddas ut - än sen.

Jag bodde som barn i en villa med trädgård och strand och undvek metodiskt att göra ett skapandes grand. Men nu dammar och sopar och skurar jag golv, torkar disk och disk igen. Och det går som det går och man mår som man mår, i år efter år - än sen.

För vår värld är stor men vårt liv är kort, gör det lilla du kan, förrän du forslas bort. Är Berlin en prick på vår glob - än sen. Allt tar slut min vän, suddas ut- än sen.

## **En kvinna, ur Klasträffen**

av Roland Klasson och Micke Svensson

---

(I telefon)

Jaha, ja.... det var ju tråkigt.. Men det är inte mycket att göra åt. Det var ju otur att du skulle få både gulsot och röda hund på en gång. Ja, det var ju förskräckligt. Men man får vara glad i alla fall. Du är åtminstone färgglad, ha ha ha ha!!! Va?... Nej, jag skrattar inte åt dej. Jag bara skämtade lite. Ja, jag tänkte på gulsot och röda hund.. och då sa jag att du är i alla fall... Nej, man ska inte skämta om sånt, nej. Det har du rätt i, ja. Men jag tycker inte det hörs på dej att du är sjuk.. Jaså, det är din man jag pratar med. Ja, du får hälsa till dej då. Du har kanske blivit bättre till nästa klassträff.. om en tio år eller så! Vi får försöka hålla kontakten. Hallå... Hallå.... Konstigt.. Nu bröts det! Jädra Televerket!

## Ulrika, ur **Sommarkvällar på jorden** av Agneta Pleijel

---

Det gör ont. Det kommer nerifrån, djupt ur kroppen. Och ändå vet jag att det kommer att göra ännu mer ont! Det känns som en stor åder i mig hade skurits av, hjärtat pumpar och pumpar och för varje hjärtslag strömmar blod rakt ut i kroppen, snart dränks jag inifrån! Men det är omöjligt, Magda, allt det här är omöjligt! Det kan inte vara sant! Det här kan inte vara sant. Jo, det är sant. Ett barn! Ett barn som är hans. Jag vill inte att det ska finnas. Så länge jag lever kommer det att finnas. Det kommer att ha ett namn, det kommer att se och höra. Å, vad det gör ont att föreställa sig hur det kom till, jag står inte ut. Smärtan är vidrig, den kommer närmare och närmare, jag är rädd, vart ska jag ta vägen, vart ska jag fly. Det finns dom som säger att smärta är grym men vacker. Vacker... det är inte klokt! Den är rå, den luktar illa. Ett barn. Som jag har längtat....! Jag kommer inte att få några barn, jag vet det nu, men istället kom det här barnet. Jag vill inte att det ska födas, jag vill att det ska dö!!!

## Jelena, ur **Björnen** av Anton Tjechov

---

Män trogna i kärlek! Det var något nytt. Och det ska ni komma och påstå. Jag ska säga er att av alla män som jag har känt och känner var min salig man den bästa... Jag älskade honom av hela min själ, så som bara en ung tänkande kvinna kan älska, jag älskade honom, jag skänkte honom min ungdom, mitt liv, min förmögenhet, jag levde bara för honom, jag avgudade honom, men - men vad tror ni att han gjorde? Denne den bästa av alla bedrog mig för varje steg han tog. Efter hans död hittade jag en hel låda full med kärleksbrev i hans skrivbord, och när han levde.. usch, det är rysligt att minnas det.. lämnade han mej ensam i veckor. Ja han generade sig inte att flirta med andra, fast jag var närvarande, han bjöd dem och med mina pengar, han gjorde narr av mina känslor. Och trots allt älskade jag honom och var honom trogen. Och fast han nu är död, så är jag alltjämt trogen. Jag har stängt in mig frivilligt mellan fyra väggar, och intill min död ska jag gå klädd i sorgdräkt...

## Amanda, ur **Glasmeneriet** av Tennessee Williams

---

(i telefon)

Mrs Scott? Det är Amanda Wingfield som talar! Vi saknade dig så på föreningen i måndags! Jag sa till mig själv: Antagligen har hon var i kökhålan igen! Hur har du det med varet i kökhålan? Så hemskt! Det är ju förfärligt! - Du är en martyr, jo, det är vad du är, en martyr! Hör du, jag råkade just lägga märke till att din prenumeration på Damernas Journal håller på att gå ut! Jo, den går ut nästa nummer, älskling! Just när den underbara nya följetongen av Bessie Mae Hopper skall börja. Åh, älskling, det är en sak du inte kan gå miste om! Du minns väl hur alla blev galna i Borta med vinden? Man kunde helt enkelt inte gå ut om man inte läst den. Folk talade bara om Scarlett O'Hara. Ja, det här är en roman som kritikerna redan jämfört med Borta med vinden. Vad säger du? Bränner de vid? - Åh, älskling, låt dem inte brännas vid, gå och ta en titt i ugnen, jag väntar!

Herre Gud - jag tror hon ringde av!



## Katja Typ, ur **Långfärdsblåsa** av Tage Danielsson

---

Mej är det inte mycket med. Jag duger inte mycket till. Här ska ni få höra vad jag sa, med min pipiga röst, när jag träffade Erik. Det var på en dansrestaurang. Vadå? Dansa? Med mej? Som dansar så halvdant. Jaså, jaha. Skyll er själv. Tycker ni? Ä, det är nog bara för att det är rätt mörkt här. Jag ser inte så mycket ut i verkligheten inte. Va? Hem? Äh, jag är så dålig i sängen så. Inga kurser, ingenting. Jaja, skyll dej själv. Va? Giffta dej? Med mej? Inte vill du ha en sån som mej, fattig och inte nåt utseende att tala om, och slätstruken på alla vis. Å, briljanter! Det är väl ändå att kasta pärlor på en gås? Menar du allvar? Till Hawaii? Du som är gammal och klok och har 42 miljoner, inte kan väl du vilja åka på bröllopsresa till Hawaii med lilla dumma mej? Ä, du jag kan inte. Jag fjällar. Så du jag är. Inte nu när vi är hemma igen. Det är så mycket att stå i. Skiljas? Från mej? Inte är jag värd att bli skiljd från dej? Hej då! Är du säker på att det inte är dumt av mej att bara ge mej av med dina 42 miljoner? Jag borde kanske inte ha skaffat den där advokaten men du vet hur dum lilla jag kan vara. Sssss. Det är väl inget att ha 42 miljoner. Mej är det inte mycket med.

## Helena, ur **Se dig om i vrede** av John Osborne

---

HELENA

Ja, jag minns allt du sa om honom. Det skrämde mig. Jag kunde inte tro att du kunde ha gift dig med en sådan människa. Alison - det är slut mellan Jimmy och mig. Jag förstår det nu. Jag måste komma ut ur det här. Nej, hör på vad jag säger. När jag såg dig stå där ikväll, då visste jag plötsligt hur fruktansvärt fel alltihop var. Jag visste plötsligt att jag i grund och botten inte alls trodde på det här, och att varken Jimmy eller du eller någon annan skulle kunna få mig att tro på annat sätt. Hur kunde jag nånsin tro att jag skulle kunna komma undan det! Han vill ha en värld, och jag vill ha en annan, och det kan aldrig ändras genom att vi ligger där i sängen! Jag tror på ont och gott, och det behöver jag inte urskulda mig för. Nu för tiden säger de till och med att det är både modernt och vetenskapligt att så. Och enligt allt jag nånsin har trott på är detta som jag har fel och ont.

ALISON

Helena - du tänker väl inte lämna honom?

HELENA

Jo. Å, jag går inte åt sidan för att låta dig komma tillbaka, du kan göra vad du vill. Uppriktigt sagt tror jag det skulle vara idiotiskt av dig - men det är din sak. Jag tror att jag har gett dig tillräckligt med råd.

## Katarina, ur **Marionetternas liv** av Ingmar Bergman

---

När vi kom hem i morse var Peter kåt och ville att vi skulle ligga med varandra. Jag var trött och tänkte, för all del bara det går fort, men Peter hade föreställt sig den stora uppställningen. Jag tänkte jag ska klara stora uppställningen också. Det har jag gjort förr och är jag bara ordentligt berusad så har jag tålmod, så jag drack några glas och klädde av mig, då börja han knulla mig, innan jag hade hunnit klä av mig, jag hade inte ens tvättat mig. Jag blev rasande men sa ingenting, jag tänkte att nu är vi igång, nu ska vi bara gå igenom programmet, det går det med och sen får jag sova. Så skulle han knulla mig bakifrån men han fick inte in kuken, antagligen var han för berusad och då började jag skratta och då blev han ursinnig och skrek åt mig men jag kunde inte låta bli att skratta, jag kunde inte behärska mig och så sa jag att jag skulle suga honom eftersom han brukar gilla det, men då tog han tag i mitt halsband och vred om, så att jag höll på att storkna, antagligen hade han strypt mig om inte halsbandet gått sönder. Så skulle han på mig igen, han var inte. Han slog mig gång på gång i ansiktet, fast inte särskilt hårt, jag tänkte att om jag bara håller mig lugn och håller käften så blir han färdig och somnar.

Under de tio år vi levat tillsammans har han säkert givit mig åttahundratrettio två orgasmer. Femhundra tretton gånger har jag spelat teater och gått ut i badrummet och hjälpt mig själv. Vid andra tillfällen har jag haft en liten usel kramtryckning, det är sant, jag är fruktansvärt tacksam. Peter Egerman har fått mig att känna mig som en kvinna. Stackars jävla Peter. Jag tycker synd om dig. Jag tycker synd om dig. Jag tycker verkligen synd om dig.

## En kvinna, ur **Vildhunden** av Jonas Gardell

---

Så nära. Hans kropp vid min, alldeles bakom, det liksom brände i ryggen, och jag vågade inte vända mig om. Han tog varsamt i mig, nästan smekte med handen längs min överarm och sa: "Ursäkta, jag ska bara ta ett smörpaket." Han sträckte sig förbi mig, stod bakom mig, nästan omfamnade mig. Så nära har jag aldrig förut varit någon. Jag ruskade på håret och flinade, först när han inte såg på mig längre vågade jag le. Jag kan vara vacker när jag ler. Jag bad till Gud: "Snälla Gud, låt lunchkön dra ut på tiden!" Somliga människor har en Gud, andra inte. Vi som inte har någon Gud, vi ber vi också, men vi har ingen som lyssnar när vi ber. Varför hade jag inte tvättat håret? Luktade det rök? Herregud, jag kan väl inte vara äldre än han? Jag vill inte vara någon gammal kåt skata. "Snälla Gud, låt honom inte tycka att jag är en motbudande kåt skata!" Redde stod tyst och trummade med fingrarna mot plastbrickan. Det kunde ha varit av rastlöshet, men det kan ha varit så, att han också ville säga något men inte kom på något bra, att han ville påkalla min uppmärksamhet. Han trummade med fingrarna och jag tänkte på bandarerna i Fantomens djupa skogar. "Trum trum" tänkte jag och blev full i skratt. Det bubblade över, jag var väl nervös, och jag tänkte att jag måste vända mig om och berätta varför jag skrattade, så jag vände mig om och sa: "Trum trum" och då log han instämmande och sa: "Trum trum". Sedan sa vi inget mer. Jag vände mig om, och jag vet inte om han såg att jag log vackert. Inget hästgrin alltså. Alltför snart var det min tur att beställa.

- Ja, Gud i London, inte vet jag vad jag ska ha, sa jag, men jag kunde inte vela hur länge som helst., så jag beställde gratinerad broccoli, och det sved i mig när han beställde kassler. Han satte sig i andra änden av lokalen. Jaha, vad gör jag nu? Förbannar min feghet. Om man vill ha något måste man åtminstone våga sträcka ut handen efter det. Men jag, jag begraver handen i fickan, och inte fan uppstår den från de döda.

## En modern kvinna, ur **Kim å Jonas** av Jonas Gardell

---

Jag hade stigit upp tidigt på morgonen eftersom min man hotat att ta livet av sig, min man har alltid varit en velpotta, så jag hjälpte honom på traven genom att raskt plocka ihop en liten gör-det-självlåda åt honom bestående av en flaska whisky, en burk piller, ett rep, en handgranat, ett mausergevär samt ett vykort med blomstergirlanger på med texten: Skjut inte upp till morgondagen vad du kan göra idag! Sedan vinkade jag farväl till min man när han begav sig mot Katarinahissen innan jag gjorde frukost till mig själv bestående av yoghurt, müsli och ett par små smörgåsar. På väg till jobbet, på bussen, tänkte jag på alltings förgänglighet och på krisen, ja ni vet krisen, säkert vet ni vilken kris. Lakrisen, hahaha. Förlåt. Nå. På jobbet öppnade jag posten, svarade i telefon och skrev ut betalningspåminnelser innan det var dags för förmiddagskaffet då jag kom att tänka på barnen. Herregud, barnen. Dem hade jag minsann glömt! Så jag skyndade mig hem, och se, där var de små rackarna krälände på golvet bland glassplitter, knivar och farliga mediciner, men jag tänkte att det gjorde nu inte så mycket för de hade ju trätt de här täta plastpåsarna över huvudena så det gjorde ingenting! Jag lämnade in dem på dagis och återvände till jobbet. På jobbet sen under eftermiddagen öppnade jag posten och skrev ut fakturor och betalningspåminnelser så det stod härliga till och tänkte då och då: Ge inte upp, det finns en morgondaaag, och sedan var klockan fem och det var dags att gå hem. Hemma lagade jag middag som bestod av keso, räkor och basilika som man blandar samman till en liten röra och har till melon eller någon annan grönsak som har säsong. Gurka till exempel, eller selleri, eller ananas... är en frukt. I alla fall, efter middagen satte jag mig att sticka på en tröja till min man, när jag kom att tänka på att den skulle han inte komma att behöva mer. Vid tiotiden började jag bli sömnig. Jag har alltid varit kvällstrött, så jag borstade tänderna och drog täcket över huvudet och skulle just till att somna när jag kom att tänka på barnen. Herregud, barnen! Jag hade glömt barnen på dagis! Och då blev jag en smula irriterad, jag menar, som om jag inte haft nog att tänka på under dagens lopp, så jag tänkte: Jag ger faan i barnen, vände på mig, makade mig till rätta och somnade in.

## Mobbad, ur **Deadline** av Björn Lindroth

---

Ibland får jag en känsla av att jag ska bli mobbad. Det är som ett sug i magen och så tänker jag: om jag blir mobbad.. Jag blir inte mobbad. Om man inte visar sig rädd, då klarar man sig. Om jag kommer runt ett hörn och får se gäng, som i plugget, då sätter jag igång: Tjena jävla degskallar, flytta på ́re ditt skitarsel.. Så knuffar jag till någon. Som inte är för stor. Eller för argsint. Då får man gå ifred. Å så får polarna respekt för en. Fast när jag var liten, för länge sen, belv jag mobbad. Fast jag var så liten att jag inte visste vad det var en gång. Det var en söndag. Jag var ensam på gatan. Det måste ha varit mars eller april för jag lekte med en tändsticksask i rännsten. I hörnet av Ragnvaldsgatan, vid Södra Latin. Det sluttar så där lagom där, och båten jag hade gjort flöt fint å solen var framme den där dán.. Å alltså, snön smälte och det rann på bra ner mot en kloak... Då kom det två grabbar som jag aldrig hade sett.. Och .. och ... dom .. tar och lyfter av gallret på kloaken.. och släpper ner mig i kloaken.. Där hänger jag.. i fingertopparna i kanten.. Ja, det var mycket vatten där nere. Det var väl en tre meter till botten. Där hängde jag i luften.. och.. dom där grabbarna.. dom.. dom... la på gallret.. På mina fingrar...! Och sen går dom därifrån.. Å garvar!

Grabbar!!! Va gör ni grabbar?? Ta bort locket, det gör så ont i fingrarna.

Grabbar, hör ni inte?? Va bussiga nu grabbar.. Jag har inte gjort något.. Har jag??? Ta bort locket...

Jag minns inte hur länge jag hängde där, men jag blev uppdragen. Och fick skällning för att jag lekte i en kloak!!

## Anita, ur Tillståndet av Kent Andersson och Bengt Bratt

---

Jag vakna upp och förstod att jag hade misslyckats, och det var mitt eget fel. Jag hade tagit tableterna och släckt ljuset, allt var klart men just när jag höll på att somna så slängde jag mig fram till telefonen och ringde efter hjälp. Jag förstår inte varför jag gjorde det. Jag minns ingenting men dom berättar för mig att jag hade bett om hjälp.

När jag blev lite friskare fick jag tala med överläkaren. Ja, inte bara med honom, det satt flera andra i rummet också. Överläkaren fråga vad jag hette och när jag var född och var jag bodde fast allt det där fanns i journalen på bordet. Han gilla mig inte, jag fick för mig att han tyckte det var synd att jag misslyckats så jag ville förklara för honom varför jag ville bort så skulle han ju också inse hur omöjligt det var för mej att fortsätta leva och sluta med det där idiotiska frågandet, men då avbröt han mej och sa att jag skulle svara på det han frågade om, ingenting annat.

Alla dom där som stirrade på mej, dom var förbannade för att jag inte ville leva. Och nu skulle jag straffas. Jag vill ingen annan människa illa, bara mej själv. Kan du inte fatta det? Jag vill inte såra nån, jag vill inte göra någon lessen, jag vill bara försvinna. Helvetes jävlar! Alla ska gräva i mej, öppna mej, ha reda på. Jag har blivit behandlad med sanningsserum, jag har snackat och snackat om allt jag tänkt, och annat som jag aldrig har tänkt. Det finns upptaget på ett band nånstans här och jag förstår inte vad det ska användas till. För det var inte jag som snacka, det var nån annan inom mej med en läskig lallande fyllkäringsröst, fnissigt läskigt. Nu ligger det där bandet där och alla kan lyssna på det.

Vad jag än gör så är det fel. Vill jag leva så är det fel. Vill jag dö så är det också fel. Jag söp och knarka så jag gick sönder för att stå ut med alla grisiga typer jag hade att göra med. Jag var så glad när jag hade tagit dom där tableterna. Jag kunder inte hålla mig för skratt.

## Margaret, ur **Katt på hett plåttak** av Tennessee Williams

---

Nej, Brick! Låt mig tala färdigt! - Jag vet att det bara var hos Skipper det fanns en om också omedveten längtan efter nånting, som inte var fullkomligt rent!.. Men, låt mig hoppa lite nu. Vi gifte os tidigt på sommaren, med detsamma efter examen, och vi var lyckliga, visst var vi det, vi var saliga, det var ju så att himlen öppnade sig varenda gång vi låg med varann! Men på hösten sa både du och Skipper nej till utmärkta jobb för att få fortsätta att vara rugbyhjältar. Och ni satt upp Dixie Stars för att få fortsätta att spela i samma lag i evighet. Men det var nånting som inte var som det skulle mellan er - mig inberäknad! Skipper började dricka.. du fick din ryggskada, så du kunde inte spela med i den där matchen i Chicago - du fick ligga i din sjukhussäng och se den på TV. Jag var tillsammans med Skipper. Vi satt och drack tillsammans hela kvällen på Blackstones bar, ända tills det börja dagas över sjön - och vi kom ut i den kalla gryningen, fulla båda två. Då sa jag åt honom: Skipper! Antingen får du sluta upp med att älska min man, eller också får du be honom om tillåtelse att göra det - antingen det ena eller det andra! Han dängde till mig hårt på truten - och sen vände han och sprang sin väg, utan att stanna en enda gång, hela vägen tillbaka till sitt rum. När jag kom till hans rum och krasa på dörren samma natt som en blyg liten råtta - det var då han gjorde sitt stackars lilla hjälplösa försök att bevisa att jag hade fel. - På det sättet var det jag som tog livet av honom, genom att säga sanning om nånting som hela hans tillvaro och hela hans uppfostran hade lärt honom att man inte kunde tala högt om! Och från den stunden gick Skipper inte på nåt annat än sprit - och knark... Jag försöker inte alls försvara mitt uppförande! Jag är ingen god människa! Men jag är åtminstone ärlig, uppriktig! Var snäll och uppskatta mig för just det - Brick? Jag är född fattig, har vuxit upp fattigt, och jag kommer att dö fattig, om jag inte kan ordna så att vi får litet efter Storpappa, när han dör nu i cancer. Men Brick! Skipper är död! Jag lever! Kattan Maggie lever! Jag lever, lever! Brick, jag har varit hos en läkare i Memphis - en - en gynekolog.. Han undersökte mig och det finns ingenting som hindrar att vi kan få barn precis när vi vill. Hör du på mig, Brick? Hör du vad jag säger?



## Maj, ur **Älska mig** av Vita Andersen

---

Jag satt precis bredvid dig, eller er, i soffan. Och du kysste och kysste henne, slinkan bredvid dig. Och jag såg hur din kuk växte och växte i dina jeans, och hon var ful som stryk och .... fet. Och jag gick ut i damrummet och satte i mig de tabletter jag hittade. De hade en hel del, och jag blev slö och konstig och spydde. Jag dog inte..

Sedan dess har jag haft väskan full av Stesolid och Valium så fort det drar ihop sig. Och det gör det ju alltid, för Tom Frank är tvungen att bevisa att han är så charmig..

Så ensam jag var den natten.. och alla de andra dagarna, nätterna, kvällarna.. I början pratade jag med dig inne i mitt huvud. Långa samtal med dig Tom Frank, som du aldrig hörde. Jag var alltid ensam, jag kunde inte göra som du. Inte därför att jag inte kunde få tag på någon. Jag minns fester, då jag satt i barnkammaren med främmande män.. kysste dem.. Deras tungor körde runt som vispar i munnen på mig.. Och jag tänkte alltid på dig. Vad du gjorde.

Jag förstår dig inte. Egentligen föraktar du ju alla de där flickorna. Det är män som du som gör kvinnor sjuka.

## En person, ur En fulings bekännelse av Jonas Gardell

---

Jag är ful. Jag vet det. Jag vet också att man inte får säga så, men jag är ful. Inte då! säger alla när jag säger så, inte då! Det är fult att vara ful, men om en ful människa inte ens får vara ful, vad är hon då? Ingenting?

När en som är ful blir älskad ska han eller hon skynda sig att dö, för man vet aldrig hur länge det varar. Sedan ska man resa en gravsten med inskriptionen: HÄR VILAR VÄRLDENS LYCKLIGASTE MÄNNISKA.

Jag älskade en man i sju år, och han älskade aldrig mig. SÅ jag väntade. För hans hudeksems skull, för hans försvinnande små bröstvårtor, för att han en dag skulle upptäcka mig i mitt hörn och älska mig tillbaka. Jag skulle ha väntat i sju år till och hade just börjat när han lämnade mig för en annan. Då ropade jag: Än jag då? Och han vände sig om, såg sorgset på mig och sa: Jag sa ju att jag inte ville ha dig, jag ville aldrig att du skulle vänta. Så gick han, och där stod jag som en dum kossa, och alla mina år av väntan var bortkastade till ingens glädje. Tro mig, det är inte särskilt roligt att vara en misslyckad skata som ingen karl vill stanna hos.

Det var för ett halvår sedan nu som han som jag väntade på gav sig av för gott, och jag avbröt min väntan. Under dessa månader har jag försökt att bevisa för mig själv att jag aldrig heller var värd hans kärlek genom att göra de mest snaskiga saker.

Alldeles innan han som jag väntade på lämnade mig för gott, varnade jag honom och sa: Akta dig! Ta vara på min lust, jag kanske vänder den ifrån dig! Roffa åt dig medan du har chansen!

Det är förnedrande att nu veta att han redan då hade träffat den där andre finlemmade satans fransmannen, att han redan då var på väg ifrån mig. Jag kan inte franska.

## En person, ur **Gardell får hemligt besök** av Jonas Gardell

---

Varje gång jag äter startar en syreattack mot mina tänder! Jag har försökt låta bli att äta men ibland måste man ju! Och där sitter jag med mitt satans kaffe som jag ska bjuda på när jag får oväntat besök! Trasig är jag när jag öppnar kylskåpet och luktar på mjölken. Jag får alltid hälla ut mjölk. Det är för att jag köper en- liters. Det skulle räcka med tre- deciliter. Men vad skulle jag då bjuda på till kaffet?

Trasig är jag när jag går fram och tillbaka i lägenheten utan ro att slå mig ner. Jag har alltid två sorters ost och kex hemma. Men det är ändå aldrig nån som kommer. Trasig jag som skrubbar spisen ren från allt det feta. Som skrubbar kaklet. Som skrubbar diskhon. Jag byter alla glödlampor i lägenheten. Fast det är jag som är trasig.

Det gäller att skjuta upp sin förtvivlan. Att hålla förtvivlan stången. Tills i morgon. Tills på fredag kväll. Tills det inte går längre. På fredag kväll gör jag inget för ingen har ringt och velat mig något. Det gör inget. Man kan pyssla och dona för sig själv och kanske vissla lite medan man gör det. Jag ser på TV medan timmarna går och mörkret faller. Det är inte särskilt tråkigt och inte särskilt kul. Det är vad det är.

## Reportern, ur Lejonets tass av Lars Forsell

---

Första tagningen! Ja, här står jag nu på en gata i huvudstan i ett litet land som vi tidigare inte har hört talas om så mycket men som har väckt en ofantlig internationell uppmärksamhet under de sista dagarna. Jag befinner mig alltså i Lilland. Nej, Lilland.. Djävlers! Vi tar om. Det är ju rent förbannat, om det händer nåt i London eller New York eller Paris, alltid att dom skickar Bosse Holm! Inte mej inte! Men till ett litet struntland som det här, jaha då blir det jag! När stänger dom krogarna förresten? Det kan göra detsamma. Dom lär ha ett öl som smakar piss. Jaja... jag är klar... andra tagningen.. klappa... Håll käften nu lite! Kameran går! Ja här står jag nu på en gata i ett litet land som vi tidigare kanske inte har hört talas om så mycket, jag menar förståss Lolland... Lilland. Jag ger väl fan i vad den här gräsplätten heter. Det är tumejfan inte roligt längre! Vi befinner oss på en gata i... var fan är micken?! Går bandet? Härrum. Vi befinner oss på huvudgatan i ett litet land som vi tidigare kanske inte brytt oss särskilt mycket om men som plötsligt väckt en ofantlig internationell uppmärksamhet. Jag är förståss i Lolland. Sen sjuttiåtta år tillbaka har landet styrts av president Gustavus Lejontass som avled för ett par dagar sen. Högsta presidiet sammanträdde redan på begravningsdagen och diskuterade efterträdaren. Det blev, som det sägs efter ingripande av presidentskan Euphronsyne Lejontas, en enkel servitris vars namn nu är på allas läppar här i Lolla.. Lilland.. djävlers! Där får vi klippa!

## Rita, ur Timmarna med Rita av Willy Russell

---

FRANK

Och du är hårfrisörska?

RITA

Jaa.

FRANK

Är du bra?

RITA

Jag kan om jag vill. Men för det mesta vill jag inte, dom är så jävla tjatiga. Tanterna. Dom säger aldrig som det är. Man kan inte permanenta ett hår som är blekt tio gånger med nån billig smörja. Håret ramlar av. Minst en gång i måna´n så får jag nån som svär till Gud att hon inte blekt håret, men jag ser ju det, jag ser faktiskt det. Så okej, jag permanentar henne och ut ur torkhuven kommer ett piggsvin.

FRANK

Vad gör du då?

RITA

Försöker sälja en peruk åt dom. Dom gör va som helst för att bli snygga i håret. Och det blir bara värre när dom blir äldre. Det värsta jag vet är pensionärer med hörapparater. Dom vill inte säga att dom har det och så står jag där och klipper och så hör jag hur det knastrar till och så går stackars mormor där, stendöv i flera veckor. Vet inte hur många hörapparater jag kvaddat. Eller örsnibbar jag nästan kapat av. Men det är deras eget fel. Dom tror att dom bara kan komma in och sätta sig och sen när dom reser sig inbillar dom sig att ha blivit nån helt annan."Jag är väl inte nån jävla plastkirurg heller" brukar jag säga till dom. Alltid värst när det är nåt på TV. Nu ska alla se ut som Sue Ellen förstås. Hon i Dallas. Som är gift med J.R. Vet du väl.

## Helena, ur **Underjordens leende** av Lars Norén

---

Jag måste - erövra min kropp på nytt.. Det känns faktiskt, om ni ursäktar, som om jag hade blivit förvisad från min egen kropp.. Jag kan inte skjuta upp det längre, mitt möte med mig själv. Ja, det är ju det enda ställe vi kan lägga våra känslor på. Det så jag på sjukhuset.. Jag har alltid varit känslig för det, överkänslig.. Fullkomligt terroriserad av det.. Intrycken kommer emot mig, som om jag stod försvarslös på en starkt trafikerad motorväg och om jag gör ett felsteg så dör jag..

Jag delade rum med en kvinna när jag kom tillbaka från isoleringen. Säkert tio år äldre än jag. Hon var så fin och omskakad med kortklippt hår och.. ja, grupprelaterad, kanske på ett panikslaget sätt. Och en natt vaknade jag av hon satt på min säng och höll min hand och bara grät och grät. Och då kom det. Hon hade upptäckt att den man hon hade varit gift med i 16 lyckliga år, att han hade ett förhållande med hennes ende son - alltså med sin egen styvson.. Och inte bara det, utan att dem älskade varandra djupt och ohjälpligt. Det var så hemskt, sa hon, att sitta i deras blickar.

Sonen orkade inte längre. Han kom till henne och började så försiktigt tala om.. stämningen.. hon trodde att han äntligen skulle komma och anförtro henne vad som var så uppenbart, att han var homosexuell. Och han berättade att han var homosexuell.. och sedan fortsatta han och talade och talade...

Mannen och pojken hade varit ute på en segelfärd under helgen, mellan öarna.. Och han berättade om hennes mans kropp... att det var så vackert.. det var så vacker när två män kysste varandra.

Hennes liv är slaget i spillror, och ingen har gjort det av ondska, ingen har gjort det av grymhet eller bristande inlevelseförmåga..

Meningen med livet är ju att vis ak bli älskade.. vi ska bli älskade... vi ska bli älskade.

## En kvinna, ur En telefonsignal av Dorothy Parker

---

Å Gud, var snäll och låt honom gå till telefonen nu. Gode gud låt honom ringa nu. Jag ska inte be Dig om något annat, det lovar jag. Det är väl inte så mycket begärt. Det är ju så lite för dig, Gud, en sådan liten, liten småsak. Bara låt honom ringa nu. Gör det Gud, gör det, gode gode gud.

Nu tittar jag på klockan för sista gången. Jag tittar inte på den mer. Hon är tio minuter över sju. Han sa han skulle ringa klockan fem. "Jag ringer dig vid femtiden, älskling". Jag tror att det var då han sa "älskling". Jag vet att han kallade mig "älskling" två gånger, och den andra gången var när han sa adjö. "Adjö, älskling".

Varför kan inte den där apparaten ringa? Varför kan den inte det, varför kan den inte det? Skulle du inte kunna ringa? Snälla du försök. Din förbannande, fula, blanka apparat. Det skulle inte skada dig att ringa, eller hur? Jaså, det skulle skada dig. Förbannade apparat, jag ska dra dina otäcka rötter ur väggen, jag ska krossa ditt skenheliga ansikte i tusen bitar. Dra åt helsike!

Jag ska sluta. Jag ska vara lugn. Det här är ingenting att bli upphetsad för.

Vänta. Antag att han vore någon som jag inte kände så väl. Antag att han vore en annan flicka. Då skulle jag bara ringa och säga: "Men herregud, var blev du av?" Just det skulle jag göra, utan att tänka på det en gång. Varför kan jag inte vara impulsiv och naturlig, bara för att jag älskar honom? Det kan jag. Jag kan det, faktiskt. Jag ringer upp honom och hur snäll och vänlig som helst. Du ska få se Gud. Oh gör så att jag inte ringer. Gode, gode Gud.

## Syster Irene, ur Fram på dagen av Lina Ekdahl

---

- Så, hjärtligt välkomna då allihopa. Jag heter syster Irene och det är jag som skall visa er runt här på BB.
- Här i välkomsthallen kommer det alltid att finnas flirtkolor, tejp & sax, fispåsar och härligt mjuka vattenbollar. SÅ, när ni har anmält er så spelar det "Asta la Vista" ur högtalarna. Så får ni förlossningsoverallen Proffy. Det är en mysig liten overall som ni kan ha här under hela eran tid här på BB. Men först är det sista-skedet- gympan och vattenpolo med männen. Efteråt tar ni på er Proffy och era män får då en byxdress i samma mönster, så vi med en gång får in den här gemensamma rytmen som är så viktig.
- Så går vi ner i matsalen och dricker te, alldeles nytt och jätteuppskattat. Så sjunger vi ur häftet "Krysta och ta ton", pratar gamla minnen, hoppar säck och efteråt diskar alla sin egen kopp. Så är det då eran tur att välja förlossningsmetod. Där vi och ni hjälps åt att tillsammans välja just det som stämmer för er. Ni kan välja på att föda i byrå, i utomhuscirkeln, att födas på is, i harmoniska triangeln, att födas bredvid, under, i rörelse, i Proffy, i öppenhet, på puffen, i piffen, ta tippen, tapp, topp, tipp, snoppen, i spagat och till sist det kanske vanligaste sättet, att föda med Proffy på sig, men med en påse bredvid och maken som går och rycker och drar. Sen är det då bara att tömma påsen.
- Så när den lilla väl har kommit ut får ni en efterklänning på er, en klänning med dragkedjor så att det hela går lättare. Den lilla läggs på en bädd av mossor och så dricker vi te igen allihop, med samma kopp som vi hade innan och så sjunger vi ur häftet. Så den här rytmen som jag pratade om förut finns med hela tiden. Så småningom kommer ni upp på ert rum, era män hoppar säck och till det spelar BB- avdelningens egna spelmanslag "Asta la Vista" så ni och den lilla ska känna sig hemma.



## En kvinna, ur Färdriktning: Lycklig fru av Marie- Louise Ramnefalk

---

Ha, han är min man! Jag har fångat honom själv, han bär min ring med mitt namn uti. Vi står tätt tätt ihop i telefonkatalogen och ringer det så kan jag svara och ropa "Till dig älskling!" eller "Han får inte störas, är det nått jag kan framföra och vem har jag den äran att tala med egentligen?". I tvättmaskinen åker hans kalsonger runt med mina trosor.

På alla middagar, teatrar, allting jämt, kan jag ta hans arm och le åt vilken kvinna som helst. Och vad vi gör när vi åkt hem det säger jag inte, men alla vet det i princip, och att det är han och jag. I hans plånbok finns det kort av mig och till hans livförsäkring är jag hans närmaste förmånstagare.

Säger han "Jävla fruntimmer!" menar han mig. Och spånar han om sin förundran inför kvinnan, menar han mig. Vi har inbördes testamente och familjegrav och min tjocka mage, ja, den ansvarar han för. Vi kan tuga, vi kan gräla, det är ändå han och jag. Jag är hans för han är min!!

## En mamma, ur **Olof Palmes** leende av Malin Lagerlöf

---

Jag är ta mig fan lika instängd nu som på kåken! Jag var på socialen idag och sa som det var. Jag är utsläppt från kåken och har inte ett öre, sa jag. Hon stirrade på mig. Sa att om du ska få socialbidrag så måste du lämna urinprov. Men snälla du, sa jag. Jag har inga missbruksproblem. Jag är ingen jävla pundare. Jag har suttit för bankrån, och jag har inga pengar, så ni måste hjälpa mig. Då får du lämna urinprov först sa hon. Tack och adjö sa jag då och gick.

De flesta köper det där. De känner sig tvingade att gå och lämna sitt lilla piss, tacka och bocka och slicka men jag gör det inte. Litar inte ni på mig så litar inte jag på er! Det enda sättet att bevara hälsan det är att gå in i ett mörkt hat. Jag är en varg och vargar sitter inte vackert! Ni kan inte ta mig, ni kan inte äta upp mig!

## Irina, ur **Tre systrar** av Anton Tjechov

---

Jag orkar inte, jag orkar inte mer! Jag orkar inte.. var har allt tagit vägen? Vart har det tagit vägen? Herregud, herregud! Jag har glömt allting, allt, allt.. Det är ett enda virrvarr i huvudet på mig.. Jag kommer inte vad fönster heter på italienska, eller taket där.. Jag glömmmer hela tiden, varje dag är det saker som jag glömmmer bort, och livet rinner bort och kommer aldrig tillbaka, vi kommer aldrig att flytta till Moskva.. Jag har förstått att vi aldrig kommer att göra.. Jag kan inte arbeta, jag tänker inte fortsätta! Jag vill inte längre! Jag har arbetat på telegrafan, nu arbetar jag på stadskansliet och föraktar allt som jag får att uträtta.. Jag har redan hunnit fylla tjugotre, jag har arbetat länge och hjärnan har torkat ut på mig, jag har magrat och blivit ful och gammal och har ingen som helst glädje av det jag gör, och tiden går, och hela tiden verkar det som om man kom längre och längre ifrån det riktiga och underbara livet, att man försvinner längre och längre bort ifrån det, mot någon avgrund. Jag begriper inte att jag fortfarande lever och inte har tagit livet av mig. Jag gråter inte, jag gråter inte.. Det räcker.. Nu gråter jag inte längre. Det räcker.. Det räcker! Jag har hela tiden väntat på att vi skulle flytta till Moskva där jag skulle möta den rätte, jag har drömt om honom, älskat.. Men det visar sig att det vara var strunt alltsammans..

## **Katarina, ur Neil Armstrong var aldrig på månen**

av Peter Birro

---

Ja, det var ju kallt! Jag försökte faktiskt sluta - men jag kunde inte. Jag visste att knarket höll på att ta livet av mig - men jag kunde i alla fall inte lägga av. Jag vet inte hur många gånger jag låg naken inne på badrumsgolvet och lipade på avtändning och lovade mig själv att aldrig mer ta droger. Aldrig mer! Och sen gick det bara några dar - och så låg jag där igen på golvet. Helt sjukt! Ett tag brukade jag kasta resten av knarket i sopnedkastet - och sen tjugo minuter senare ångrade jag mig och då var jag tvungen att åka ner till soprummet mitt i natten och riva runt i skiten för att hitta det igen. Jag visste ju att om jag verkligen velat bli av med det så hade jag ju bara kunnat spola ner det på toaletten. Men det gjorde jag u aldrig. Och varje gång jag ringde på hos min kran så sa jag att det var sista gången jag var där, att jag skulle lägga av nästa dag, att jag bara behövde några gram till för att landa - men han bara flinade åt mig - han visste ju att jag skulle stå där igen om några timmar och göra vad som helst för att mer. Till slut gav jag upp. Jag orkade inte bry mig längre. Tvärtom! Jag tyckte bara det var skönt. Jag började tillbe amfetaminet. Jag stod på knä när jag drog i mig skiten - precis som man gör när man ber till Gud. Jag stod på knä inne på nerpissade toaletter och drog mina linor från skitiga dasslock. Sen slickade jag dasslocket rent för att vara säker på att få i mig allt. Det gör dig till ett djur.

## Selma, ur **Bildmakarna** av Per- Olov Enquist

---

Jag var 23 år när jag bestämt mig. Då gick jag in till honom och sa att jag skulle resa till lärarinneseminariet. Och det skrattade han bara åt. Jag visste ju vad han tyckte. Att kvinnor skulle ha yrken det var vansinne. Tyckte han. Jag förbjuder dig, sa han, nästan utan att sluddra, för jag såg att han blev rädd. Jag såg ju att han blev rädd.

Jag förbjuder dig, sa han. Det skiter jag i, sa jag, du kan fara åt helvete. Det var första gången han hört mig svära, så då förstod han att det var allvar. Då började han skrika, för han var rädd. Du måste stanna, vrålade han, du vet att om du åker tar jag livet av mig. Jag super ihjäl mig! Gör det gubbjäväl, sa jag, det är på tiden, men låt det gå fort. Då försökte han ställa sig på fötterna och få fast mig och .. slå mig, men han var för full och föll över skrivbordet så alla noterna rasade ut på golvet. Och där låg han. Och då satte jag mig på en stol och vi tittade på varann. Vi visste ju båda att skulle jag åka, då skulle han dö. Och vi visste att jag inte skulle ändra mig. Pappa, sa jag, nu reser jag mig och går. Det klarar du inte, sa han, du kan inte gå själv du din låghalta jävel. Då ställde jag mig på mina ben. Och haltade iväg från honom.

## Siv, ur **Människor i solen** av Jonas Gardell

---

Egentligen borde det bara bo negrer i Skandinavien. Folk som tål den starka solen. Skandinavier tål ju ingenting. Hitler var en idiot som skulle ha oss till att bli herrefolk. Vanligaste cancerformen i USA bland män numera är olloncancer. Visste du det? Det är inte klokt vad man får veta i Aftonbladets söndagsbilaga. Men så är det. De får cancer i ollonet. Det är för att de är omskurna, och så solar de nakna och har ingen förhud som skyddar. I alla fall en fördel med att vara svensk. Här finns åtminstone förhuden kvar. Praktiskt, på nåt sätt. Som en sorts presentförpackning. I USA är det föresten så ovanligt med folk som är omskurna att det till och med finns en speciell förening för dem med förhuden kvar. Undrar vad de gör på sina möten? "Har ni förhuden kvar?" "JAA!" Vad gör man sen? Gissar gåtor? De kanske sjunger. De kanske har speciella förhudssånger. "För vi har vår glada förhud kvar, säg har ni eran glada förhud kvar.." Det är annat än din jävla bowlingklubb det.

## Siv, ur **Människor i solen** av Jonas Gardell

---

Jävla kärringhelvete! Som om vi kan hjälpa att hon inte har ett liv. Receptionen är stängd. Är det vårt fel? Det var kö på E6:an. Är det vårt fel? Hon kommer inte in i sin stuga. Är det vårt fel? Hon har ingen mat. Är det vårt fel? Jag bara undrar. Jag och Svante har det bra, ska vi behöva skämmas för det, jag bara undrar? Jag är så himla ledsen men har det bra. Förlåt så jädrans mycket. Och nej, jag blev inte utsatt för incest när jag var liten., ursäkta så jävla mycket för det med men jag kan inte hjälpa det. Nej, min man är inte homo. Jag vet att det kan verka svårt att tro. Förlåt förlåt förlåt! Nej, nu lägger jag mig. I morgon ska jag sola från tio på morgonen. Lite jävla valuta ska man ha för tretusen i veckan. Hörni, är det nån som ska ha nåt mer, annars tror jag att jag börjar duka av.

## En kvinna, ur I stunden av Helen Sjöholm

---

Jaa.. Det är det här med sommaren.. vår fina, svenska sommar. Sommaren är så kort, lek den inte bort! Näe.. Det börjar redan i april. Då är det först tussilag och blåsippor och koltrastar i motljus, och blå skymning och röken av loven som de bränner i trädgårdarna. Och då tänker jag såhär: Tar jag.. tar jag till mig det här nu? Missar jag ingenting? Är jag med? Och sen brakar det loss i maj. Maaaj.. Maaaaaj!!! Det är då det är som finast. Det säger alla! Då gäller det att ligga i och njuta som en skållad råtta, dygnet runt. Gullviva, mandelblom, kattfot och blå viol, för att inte tala om den svartvita flugsnappare i gökottan. Picknickkorgen med det nybakta brödet som jag gjort alldeles själv och örterna som jag har planterat och vänt upp och ner på hela landet för att så grönsaker för hela årets behov. Och oljat in utemöbeln samtidigt som jag strövat runt i stan med min svagt rosa scarf knuten sådär fräckt ni vet, och med min midsommarförälskelse i handen. Och sen.. Sen är det det där med häggen. Jag står där vid häggen och så tänker jag så här: Tar jag.. Tar jag till mig häggen nu? Näe, det måste ju gå att ta till sig häggen ännu mer, så jag går alldeles tätt intill så här och så viskar jag: Blomma nu häggjävvel.. ! På ett sådär ömsint och mysigt sätt som man ska. Och klappar på den. Sen springer jag ut till liljekonvaljerna och super in, och super in, och tänker att: Näe, nu skulle jag förstås ha suttit på Djurgården, i Stockholm, med svindyra solglasögon och en stor stark. För Stockholm, Stockholm är ju ändå finast på sommaren, och på Skansen är det Lasse! Lasse! Lasse! Lasse! Ahh, sen blir det då äntligen riktig sommar, med sol och bad, och jag njuter och njuter, och ligger i som en förgiftad räv, och så tänker jag såhär: Njuter jag tillräckligt nu? När jag sitter där och plaskar med fötterna från bryggkanten.. Eller.. är jag en sån där som har liksom en glasvägg mellan mig och verkligheten? Verkar jag frånvarande på något vis? Ser jag brun och fräsch ut? Jaha. Och hela tiden trär jag smultron på strån! Som en besatt trär jag smultron på strån! Och så tänker jag såhär: Hur ska jag maximera det här med att trä smultron på strån? Hur ska jag veta att jag får rätt sorts upplevelse av att trä smultron på strån?! Jaha. Och sen blir det sån där fullmåne, och kantareller och kräftor och jag syltar och saftar och ligger i som järven, för nu, nu gäller det att verkligen suga ut det sista! Och på radion spelar de "Skynda att äääälska" och jag älskar och jag älskar och jag älskar och ligger i, och sen blir det lingon och surströmming och sen är det slut. Och då.. Då står jag där och får ångest. För på nåt sätt så missade jag alltihop. Jag lät sommaren svischa förbi såhär bara, utan att göra nånting av den. Det är bara mitt eget fel, jag vet det.. Alltså, det borde finnas nån slags terapi för sådant här.. kurser.. och mer forskning! Så att man är säker på att man njuter, när man njuter. Och verkligen får ut någon valuta av livet!



## Julia, ur **Romeo och Julia** av William Shakespeare

---

Klockan slog nio när jag skicka henne. En halvtimme sa hon att det skulle ta. Tänk om hon inte träffa honom. Ja. Å, vad hon sölar! Kärleksbud ska ila som tankar, mycket snabbare än solen jagar bort skuggorna från mörka berg. Därför drar snabba duvor Venus vagn, och därför har Cupido alltid vingar. Solen står redan på det högsta krönet av den här dagens färd. Nio till tolv. Tre långa timmar och hon kommer inte. Om hon var ung, om hennes blod var varmt skulle hon fara som en fjäderboll med mina ord från mig till den jag älskar och hans till mig. Men gamla är precis som de var döda, tunga som bly. För dem är allting möda. O Gud, hon kommer! Berätta fort, hur gick det? Träffade du honom?

## Scullery, ur **Road** av Jim Cartwright

---

Skyll er själva. Ni vet inte vad ni går miste om! Det här är mitt kungarike. Jag ser allt, hör allt, vet allt. Här finns livets nödtröft, två pubar där borta, fish and chips- stånd runt hörnet, nånstans att sova.

Skål på dig! Men vilket jävla place! Vi har stan, vi har gatan och vi har tippen.

Det här är ändstationen. Allt som inte behövs, undanskyfflat på ett ställe. Ni har inte sett någonting än. Vi har t.ex. gamla Molly i sjuan. Professorn i hörhuset där borta. Ett skinhead i 14, han är inte riktigt klok. Vi har lite av varje. Vi har Karlavagnen, vi har vad-fan-den-nu-heter.

Månen börjar fyllna till, och jag med. Jag är full och galen. Ett gott råd: Håll er till mig i kväll, håll er till mig.

## **Hermia, ur En midsommarnattsdröm av William Shakespeare**

---

Vad du är olik dig! Vad ska jag göra? Var går den gränsen, om du hatar mig?

Hatar du mig? Min älskling, vad har hänt? Jag är ju Hermia och du Lysander,

och jag är lika vacker nu som nyss. På en natt har du hunnit älska mig och

lämna mig - Gud, det är inte sant! Menar du allvar? Att du hatar mig och älskar

Helena.

Å, du din kräftsvulst! Skådespelerska! Din kärlekstjuv som smög omkring i

natten och stal hans hjärta från mig! Nu förstår jag. Hon har lagt märke till att

hon är längre, en liten aning längre än vad jag är. Och med sin längd, sin ståtliga

figur, sin jättehöjd, har hon förtrollat honom. Vad ska jag göra?

## Kristina, ur **Mäster Olof** av August Strindberg

---

Jag vet det, och jag känner det också djupt! Din mor skall, när hon får veta vårt giftermål, förlåta dig, men förbanna mig. Vem får tyngsta bördan? Men det är detsamma, det är för din skull. Jag vet detta, jag vet att stora strider förestå dig, att djärva tankar födas i ditt huvud, och att jag aldrig kan delta i striden, aldrig bistå dig med ett råd, aldrig försvara dig mot smädarna, men jag måste ändå se på, och under allt detta leva i min lilla värld, syssla med dessa små ting, som jag tror du ej värderar men som du skulle sakna. Olof, jag kan icke gråta med dig - hjälp mig då du att le med mig, stig ner från din höjd dit jag ej när; vänd hem nån gång från de strider ni föra uppe på bergen - jag kan icke stiga upp till dig, gå då ned till mig ett ögonblick. Olof, förlåt mig om jag talar barnsligt. Du är en man sänd av Gud, jag vet det, och jag har känt välsignelsen av dina ord, men du är mera, du är människa, och du är min make - eller du skulle vara det! Icke sjunker du från din höjd om du lägger bort ditt högtidliga tal och låter molnet en gång dra bort från din panna?

Är du för stor för att se på en blomma eller höra på en fågel? Olof, jag ställde blommorna på ditt bord för att vila ditt öga, du låter flickan bära ut dem, ty du fick huvudvärk: jag ville avbryta din ensliga tystnad under arbetet och jag gav dig fågelsång, det kallar du skrik; jag bad dig spisa middag för en stund sen, du hade inte tid; jag vill tala vid dig, du har inte tid; du föraktar denna lilla verklighet, och ändå har du anvisat henne åt mig. Du vill icke lyfta mig, trampa då åtminstone inte ner mig! Jag skall avlägsna allt som kan störa dina tankar. Du skall få vara i ro för mig - och mitt skräp.

## Majja, ur Tarmvred av Lars Arrhed

---

Jag har en så stark längtan efter.. något. Jag kan inte förklara vad det är. Jag skulle vilja vara i centrum av mig själv och låta saker komma till mig. Jag känner som om verkligheten försvinner. Så fort det blivit tyst måste jag göra något. Jag skulle vilja sitta ner i en gungstol som en gammal människa och bara vara. Mamma säger att jag var den lyckligaste och gladaste ungen i hela världen. Jag skrattade alltid och var alltid nyfiken på allt och alla. Generös, givmild och fantasifull. Jag fick ju till och med döpa min bror. Jag var liten bebis och mamma frågade vad jag tyckte att min nya lilla bror skulle heta och jag svarade Guy, guy, guy.. Så fick han heta det och jag var som en Sol och det var så jag fick mitt namn: Maj Sol, men så blev det Majja. Det är så obestämt, jag vet inte vad det är. Jag måste vara fri. Flyga ut och leva. Jag kan inte leva om jag inte får..  
leva.

Det måste finnas tolerans för livet. Jag kom försent tre gånger, fyra.. fyra gånger max fem gånger och det sättet de gjorde det på det är så typiskt intolerant. Jag står vid ett bord och ska precis ta upp en beställning och klockan var kanske halv nio, det hade knappt kommit några gäster alls. Jag skulle ha varit där åtta så jag var försenad, det var jag. Så kommer han som äger restaurangen fram och säger så att gästerna hör det att.. Nu är det sjunde gången du kommer för sent, du kan lägga brickan i baren och gå. Jag behöver ju inte skäll i ett sånt läge.. Jag behöver stöd och uppmuntran. Jag tycker hela vårt samhälle är så intolerant. Jag är verkligen en sån person som vill. Jag vet att jag kan få ett nytt serveringsjobb i morgon om jag vill. Det är inte det det handlar om.

## Bernadette, ur Mösexan av Willy Russell

---

BERNADETTE

Åh.. Jösses! Du skulle bara sett hur han såg ut! Och han menar det på allvar! Han trodde han skulle göka med mig! Knappt en meter lång var han! "Ska vi stå kvar" sa han till mig efter första dansen. "Bäst du sticker, va" sa jag, "annars så hittar inte Snövit dig". Men han fattar inte det! "Åh, förlåt" sa jag, "men jag måste ha tagit fel, jag trodde du var en av de sju dvärgarna". Då börjar han å flabba, va' och låtsades att han hade humor. "Just det", sa han, "jag heter Gäsper. Ska vi ta å lägga oss ett tag?" Och sen när jag gick därifrån skriker han efter mig: "Vi syns! Jag kommer att va' i baren!" Då sa jag "Ja visst, men akta dig så du inte försvinner bland chipsen".

FRANCES

Jaså han. Han är helväck, va? Han höll på å fixa till det med mig också.

BERNADETTE

Va'? Inte bara jag! Du också! Båda två!

FRANCES

Tre!! Sen försökte han med Maureen.

BERNADETTE

Det var som faan!

FRANCES

Hon gillar honom!

BERNADETTE

Lägg av, va'!

## Julia, ur **Romeo och Julia** av William Shakespeare

---

Adjö då, Gud vet när vi ses igen. Jag fryser. Jag är rädd. Och rädslan rinner i mina ådror. Därför är jag kall. Jag ropar på dem. Jag behöver nån. Amma! - Nej, vad ska jag med henne till? Min dödsscen får jag lov att spela ensam. Kom flaska. Tänk om den inte gör nån verkan alls? Måste jag då bli vigd i morgon bitti? Nej. Då finns den här kvar. Ligg du där. Men tänk om det är gift då? Tänk om munken har lurat mig och vill förgifta mig för han är rädd att det ska komma fram att han har vigd mig redan? Gud, så är det. Fast nej, det kan jag ändå inte tro. Hans fromhet var äkta. Men sen då, när jag ligger där i graven, säg att jag vaknar innan Romeo kommer för att befria mig? Så fasansfullt! Tänk er en krypta, en förvaringsplats där mina ättfäders ben har lagrats under många hundra år; där Tybalt ligger blodig, nyss begravd och ruttnar i sin svepning; där de säger att osaliga andar visar sig och skrik som från en alruna, så hemska, så dödliga blir galna när de hör dem. Kommer jag inte själv att bli förryckt och börja sparka boll med mina fäders skallar, dra upp den genomstygne Tybalt ur hans svepning och ta nån gammal stamfaders ben till klubba och krossa kraniet på mig själv? Romeo, Romeo, Romeo. Skål då. Nu skålar jag för dig.

## Oda, ur Oda - Satans kvinna av Dag Norgård

---

Det är så tyst här, nu när barnen är borta, sa han. Ibland var det väl alldeles för stökigt, men den här tomheten är inte att stå ut med. Varför gjorde du så?

- Jag var tvungen, sa jag.

- Jag saknar dig också, sa han. - Kan du inte komma tillbaka Oda? Du och barnen och jag. Vi tillsammans.

- Du vet att det inte går, sa jag.

- Men jag älskar dig, Oda, jag älskar dig fortfarande. Kom tillbaka, kära du, jag förstår att jag har varit dum, men jag älskar dig. Hör du det, jag älskar..

- Jag är gravid, sa jag.

- Vad?

- Jag är gravid med Christian Krogh. Comprit?

Det var ingenting jag hittade på, jag hade mått illa i flera veckor nu - och det var jävligt! Härligt!

- Åh, det svinet!, fräste han. - Det jävla svinet!

Inte nog med att han sitter på caféerna och berättar om sitt och ditt förhållande. Hör du det, Oda, det gör han! Han ger dig dåligt rykte! Inte nog med det, han gör dig med barn också! Oda, för Guds skull, för barnens skull, bryt med honom! Kom tillbaka! Vi ska nog kunna ordna det här på något sätt!

- Varför frågar du inte vad jag vill, säger jag. - Skall jag tala om vad jag vill? Vill du veta vad jag vill? Jo, jag vill kunna älska vem jag vill. Och jag vill kunna visa det för alla och envar och jag vill inte skämmas för det. Vet du vad jag vill mer. Jo, jag vill att du ställer dig på bordet där, och applåderar mig! Här har du din fria kvinna som inte tänker bli någon tulpan i hemmets lugna vrå. Det är ditt kvinnoideal som står framför dig. Så upp och hoppa nu! Applådera! Och sen kan du ge mig skilsmässa!

Han hoppade inte upp. Han satt där - som bitterheten själv.



## Heidrun, ur **Stenen** av Marius von Mayenburg

---

HEIDRUN

Min pappa hjälpte en judisk familj, han finansierade deras flykt, gav dem pengar så att de kunde emigrera. Och det var därför de målade skymford på fasaden. Först målade han hela tiden över det, med vitt, men till slut tog han emot skymfen med stolthet, som en meritorden. Det visste du inte, va?

STEFANIE

Nej.

HEIDRUN

Det är min pappas hus, han kämpade ensam här, stålspikarna på trädgårdsmuren, de satte han upp för att skydda sin familj mot nazisterna, han stod ut med förolämpningarna och faran, men de kunde inte knäcka honom, de kastade sten efter honom och till slut blev han skjuten där uppe, i det rummet, som kanske var er barnkammare i några år. Det fanns inte många människor som min pappa, människor som bevisade att motstånd var möjligt, människor som riskerade sitt liv för andra, men min far var ett sådant undantag, och trots det känner ingen till hans historia. Ni - ni bodde här ett tag, i hans hus? Ni betalade inte ett öre i hyra under alla åren, när vi tvingats i landsflykt, och vi beklagade oss aldrig. Du märkte det aldrig, men huset var alltid bebott. Hela tiden. Från rummet där min far dog till källaren där min mor överlevde bombningarna. Ni var bara på besök. Och därför måste du gå hem nu.

## Liz, ur **Party time** av Harold Pinter

---

Jag tycker det här är ett sånt fantastiskt party. Gör inte ni det? Jag menar jag tycker faktiskt det är ett sånt fantastiskt party. Gör inte ni det? Jag tycker det är så kul. Det är så härligt att folk är så välklädda. Ledigt men snyggt. Förstår ni vad jag menar? Låter det dumt att säga att jag känner mig stolt? Jag menar att ingå i kretsen av vackert klädda människor? Gode Gud, jag vet inte, elegans, stil, grace, smak, betyder inte sådana ord, sådana begrepp, någonting längre? Jag är väl inte ensam om att tycka att dom är otroligt betydelsefulla? Hursomhelst så älskar jag allt som flyter smidigt. Jag kan inte säga hur lycklig jag känner mig.

## Fru X, ur **Den starke** av August Strindberg

---

Varför tiger du? Du har inte sagt ett ord på hela vägen utan bara låtit mig sitta och tala! Varför slog du upp förlovningen? Varför kom du aldrig i vårt hus efter den betan? Varför vill du inte komma till oss i afton? Tyst! Du behöver inte säga något, för nu fattar jag allt själv! Nu stämmer alla räkningar! Fy, jag vill inte sitta vid samma bord som du. Det var därför jag skulle brodera tulpaner. Det var därför vi skulle bo vid Mälaren om sommaren, därför att du inte kunde lida saltsjön. Det var därför min gosse skulle heta Eskil, därför att din far hette så. Det var därför! Å, min Gud, det är rysligt när jag tänker på det! Fy, vad jag hatar dig, hatar dig! Du bara sitter och tiger, lugn och likgiltig utan förmåga att hata eller älska. Stackars Amelie! Jag kan inte vara ond på dig, fastän jag ville det. Varför tiger du jämt och ständigt, tiger, tiger? Ja, jag trodde det var styrka.

## Jelena, ur **Onkel Vanja** av Anton Tjechov

---

Det finns ingenting värre än att känna till en annans hemlighet och inte kunna hjälpa. Han är inte förälskad i henne, det är uppenbart, men varför skulle han inte kunna gifta sig med henne? Hon är inte vacker, men för en lantortsläkare i hans ålder skulle vara en utmärkt hustru. Hon är förständig, och så snäll och oförstörd.. Nej, det är inte det, inte det..

Jag förstår den stackars flickan. I den här vansinniga tråkigheten där det inte är människor utan något slags gråa fläckar som driver omkring, där man bara får höra tarvligheter och inte vad av annat än att äta, dricka, sova, där kommer ibland någon som inte är som de andra utan som ser bra ut och är spännande, attraktiv, som en klart skinande himlakropp mitt i det nattsvarta mörkret.. att ge efter för utstrålningen hos en sån, att glömma sig..

Det verkar som om jag också var lite betagen. Jo, jag har tråkigt när han inte här, nu ler ju till och med jag lite när jag tänker på honom.. Den här morbror Vanja säger ju att jag skulle ha huldreblod i ådrorna. "Släpp loss åtminstone en enda gång i livet.." Ja? Det är kanske det jag skulle.. Flyga fri som en fågel, bort från er alla, från era sömniga ansikten, från allt pladder, glömma att ni alla finns här i världen.. Men jag är rädd och blyg.. jag skulle inte få ro för mitt samvete.. han är ju här varenda dag, jag kan räkna ut varför, jag känner mig redan skyldig och är reda att falla på knä inför Sonja och be om förlåtelse och gråta...

## Willie, ur Utdömd egendom av Tennessee William

---

Prata inte med mig för då tappar jag balansen. Ta min tokiga- dockan. Gör det? Nej, rör mig inte. Det är fusk. Man måste - klara det - alldeles själv. Vad en flicka behöver för att klara sig är att veta hur man för sig. Det lärde jag mig av min syster Alva. Hon var enormt populär bland järnvägarna. Lokförarna, eldarna och konduktörerna. Till och med stationsföreståndaren. Vi hade ett pensionat för järnvägsmän och hon var vad man skulle kunna kalla huvudattraktionen. Vacker? Jisses, hon såg ut som en filmstjärna. Vet du var Alva är nu? Du kan aldrig gissa det. Hon har kilat runt hörnet. Kyrkogården, dö, begravnen! Vi brukade ha skitkul, där borta i det stora gula huset. Musik hela tiden. Piano, grammofon och Hawaii- gitarrer. Alla spelade på nåt. Men nu är det så - ruskigt tyst. Såg du Greta Garbo i "Kameliadamen"? Den gick på Delta förra våren. Hon hade samma sak som Alva dog av. Lungsot. Det var bara det att hon hade på ett sånt tjusigt sätt. Du vet - fioler spelade och högar av vita blommor. Alla hennes älskare kom tillbaka i en jättetjusig scen. Men alla Alvas stack sin väg. Som råttor på ett sjunkande skepp. Hon sa: "Var är Albert, var är Clemence?" Ingen av dem var där. Jag brukade ljuga för henne. Jag sa: "De hälsar så mycket. De kommer och hälsar på dig i morgon." Hon visste att jag ljög.

## Oda, ur Oda - Satans kvinna av Dag Norgård

---

Jag log alltid när jag var yngre. Det gjorde vi alla. Jag hade sju systrar och två bröder, och alla log. Flickorna mest. Det lärde vi oss tidigt. Jag minns när jag lärde mig. Pappa hade bjudit hem ett antal äldre herrar. Vi flickor tog emot dem när de kom. En gullepuss och gullekram från flickegull fick alla gubbar smaka. Jag var väl elva då.

Mamma stod i köket och hjälpte till med maten. Gubbarna de åt och tömde alla faten. Sen kom alla flickegull i långa långa raden. God natt, god natt så flickemun. Och puss och puss och kram och kram. Och pojkarna tog man i handen. Jag var väl elva då. Det var gulligull i knät.

- Natti natti!

- Får farbror en liten pussipuss? Såååå ja!

- Och så får lilla Oda en liten kramedi- kram! Såååå ja!

- Natti natti!

Och kram och ruffs och buffs och puss och muss och gull och krameruffs och ruffsepuss och pussimusskramebufs och.... Då kände jag hur det luktade. Det stank! En fruktansvärt äcklig stank. Och den kom från munnen på honom. Och från armhålorna. Och nedifrån! Och munnen var blå av rött vin och tänderna var gulbruna av femtio år gammal tobak. Jag skrek: "Jag vill inte! Farbror luktar illa!" Sen sprang jag.

Pappa var för oss syskon något som liknade en naturmakt. Naturmakten var arg på mig den kvällen. Han talade hårt och strängt. Det var inte säkert att han ville komma tillbaka hit igen. Och det var mitt fel. Hur kunde jag göra så mot mamma och pappa? Så jag lärde mig le. Om jag log såg ingen vad jag tyckte.

## Julie, ur **Fröken Julie** av August Strindberg

---

Tror ni inte jag kan se blod! Tror ni jag är så svag.. å - jag skulle vilja se ditt blod, din hjärna på en träkubbe - jag skulle vilja se hela ditt kön simma i en sjö som den där.. jag tror att jag skulle kunna dricka ur din huvudskål, jag skulle vilja bada mina fötter i din bröstkorg och jag skulle kunna äta ditt hjärta helstekt! - Du tror att jag är svag; du tror att jag älskar dig, därför att min livsfrukt åtrådde ditt frö; du tror att jag vill bära din avföda under mitt hjärta och nära det med mitt blod - föda ditt barn och ta ditt namn! Hör du, vad heter du? Jag har aldrig hört ditt tillnamn - du har väl inte något kan jag tro. Jag skulle bli fru "Grindstuga" eller madam "Sopbacke" - som du, som bär mitt halsband, du dräng, som bär mitt bomärke i dina knappar - jag dela med min köksa, rivalisera med min piga! Å! Å! Å! - Du tror att jag är feg och vill fly! Nej nu stannar jag - och må så åskan gå! Min far kommer hem.. finner sin chiffonjé uppbruten.. sina pengar borta! Så, ringer han - på den där klockan.. två tag för betjänten - och så skickar han efter länsman.. och så talar jag om allt! Allt! Å, det ska bli skönt att få ett slut - bara det ville ta slut! - Och så får han slag och dör! .. Så blir vi slut allihop... och så blir det lugn.. ro!.. evig vila!... Och så krossas vapnet mot likkistan - grevesläkten är slocknad - och betjäntätten fortsätter på ett barnhus.. vinner lagrarna i rännstenen och slutar i ett fängelse.

## Rita, ur Timmarna med Rita av Willy Russell

---

Ibland ser jag att han tittar på mig och jag vet vad han tänker. Han undrar vart hon som han gifte sig med tagit vägen. Ibland kommer han hem med presenter åt mig för han hoppas att då ska hon komma tillbaka. Men det kan hon inte, för hon finns inte längre, hon har blivit någon annan. Konsten och litteraturen har gett mig livet tillbaka. Det är det som han vill ta ifrån mig. Han vill inte att jag ska börja leva. För det har jag börjat göra sen jag kom hit och det ser han. Men vill han hellre ha mig död än levande så får det vara, för jag tänker inte lägga mer ner och dö igen bara för hans skull. Jag sa att jag inte ville ha barn förrän jag kunde välja. Men det fattade han inte. Att välja, det är för honom att gå in på en pub där dom säljer åtta olika slags öl. Vi kan välja som vi vill tror han. Varför var Tjechov ett komiskt geni? Jag vill veta. Jag måste göra det här. Han kan få bränna upp mina böcker men det jag har i huvudet, det kan han inte komma åt.

Så är det väl med dig. Du har det inom dig. Frank, jag vill prata om Tjechov.



## Helena, ur **En midsommarnattsdröm** av William Shakespeare

---

Det var då som fan! Ni har gått samman för att roa er på min bekostnad. Har ni då ingen skam i kroppen längre? Hur kan ni göra nåt sånt mot mig? Hata mig ni - det vet jag ju förut - men varför ska ni håna mig dessutom?

Om ni var män - som ni ser ut att vara - gjorde ni aldrig så mot en dam. Komma och ge mig såna komplimanger, när jag vet att ni hatar mig som pesten! Ni brukar tävla om att älska Hermia; nu tävlar ni visst om att håna mig. Å, vilken insats! Vilken manlig bragd. Att driva med en flicka så hon gråter. Ingen som hade hjärtat rätt i kroppen skulle förmå sig till att förödmjuka och plåga nån så där, bara på skoj.

## Medea, ur **Medea** av Euripides

---

Din stora skithög...! Det är visst det fulaste min tunga lyckas rulla fram som svar på all den feghet jag bevittnar här. Så omanligt! Du vågar komma hit nu, när du gjort mig till din värsta fiende! Det kallas inte mod, det kallas inte tapperhet att ställa sig och glo den man har förolämpat dödligt rakt i synen - nej, vet du vad, det kallas skamlöshet! Och ändå gjorde du så rätt att komma hit, för det ska bli en sådan lättnad att få vräka ur mig vad jag tycker om dig, det ska svida, kan jag lova!

Då börjar jag från början: Först räddade jag dig, det vet ju alla greker som gick ombord på skeppet Argos ihop med dig, då när du blev skickad att tämja de där eldsprutande tjurarna och så på Dödens fält. Och draken som slingrade sig runt det gyllene skinnet, utan att någonsin sova, honom dödade jag, och tände den där räddande facklan åt dig. Som alla vet. Jag övergav min far, mitt hem, och kom till Iolkos, där vid Pelion, med dig. Jag dödade Pelias åt dig, på ett så gräsligt sätt som möjligt. Hans egna döttrar hackade sönder honom, levande! "Hacka nu er far i riktigt små bitar, så ska jag koka upp dem sen - och han blir ung på nytt!" Det gick de på, som alla vet, och det blev köttssoppa av konungen. Sen utplånade jag hela hans hus.

Och sen jag åstadkommit allt det här, du uslaste av män, så övergav du mig och gifter dig igen, fast vi har barn ihop! Ja, om du vore barnlös vore det förlåtligt att du ville gå och gifta dig, men .. är din respekt för eder helt försvunnen? Tror du att gamla gudar inte härskar länge? Tror du att nya lagar plötsligt gäller för oss människor? Är det därför som du inte håller dina löften till mig?

## Eva, ur **Höstsonaten** av Ingmar Bergman

---

Jag går hit till graven varje lördag. Om det är milt som ikväll sitter jag en stund här på bänken och låter tankarna gå som de vill. Erik drunknade dagen innan han skulle fylla fyra år. Vi har en gammal brunn på gården och locket är fastspikat, men på något sätt hade han fått upp det och fallit ner. Vi hittade honom nästan genast men han var redan borta. Viktor klarade inte det där, det var något särskilt mellan Erik och hans pappa. Jag sörjde en hel del på ett yttre sätt. Innerst inne kände jag redan från början att han fortfarande levde, att vi levde tätt intill varandra. Jag behöver bara koncentrera mig det allra minsta, så finns han där. Ibland just när jag ska somna kan jag känna att han andas mot mitt ansikte och så rör han vid mig med sin hand. Tycker du/ni att det låter överspönt? Jag kan förstå om du/ni tycker det. För mig är det alldeles naturligt. Han lever ett annat liv men när som helst kan vi nå varandra, det finns ingen gräns, ingen oöverkomlig mur. Inte för tankarna, inte för känslorna. Det är ängsligheten som sätter gränserna. Tror inte du/ni det också? Ibland undrar jag förstås, hur den verklighet ser ut där min lilla pojke lever och andas. Samtidigt förstår jag ju att den inte går att beskriva, eftersom det är en värld av befriade känslor.

## Rosalind, ur **Som ni vill ha det** av William Shakespeare

---

Kärlek är bara galenskap, och det ska jag säga er att de som älskar förtjänar mörk arrest och piska precis som andra galningar; och att de inte straffas och botas med såna medel beror bara på att sjukdomen är så utbredd att de som ska piska är kära de med. Men jag åtar mig att bota dem med en enkel ordination. Jag har botat en på det viset och det gick till så här. Han skulle låtsas att jag var flickan han var kär i; och varje dag hade jag honom att fria till mig. Själv växlade jag som månen när han kom, jag var sorgsen, svag, ombytlig, trånande och kelsjuk, fjär, svärmisk, tillgjord, ytlig, flyktig, full av tårar, full av leenden; litet av varje känsla men aldrig en enda hel, sådär rödbrokigt som pojkar och kvinnor är för det mesta; än tyckte jag om honom, än avskydde jag honom; ena ögonblicket uppmuntrade jag honom, och i nästa körde jag ut honom; först grät jag efter honom och sedan spottade jag på honom; på så sätt drev jag min friare från kärlekens vansinne över i verkligt vansinne, så att han avsvor sig världens fulla flöde för att leva som en munk i en klostercell. Så botade jag honom, och på samma sätt ska jag åta mig att tvätta er lever ren som ett friskt fårhjärta, så där inte finns så mycket som en fläck av kärlek kvar.

## Nina, ur **Måsen** av Anton Tjechov

---

Jag var rädd att du skulle hata mig. Jag drömmer varje natt att du ser på mig och inte känner igen mig. Om du visste! Sedan jag kom hit har jag hela tiden gått omkring här... vid sjön. Jag har varit vid ert hus många gånger och inte vågat gå in. Kom så sätter vi oss. Vi sätter oss här och pratar, bara pratar. Det är så skönt här, varmt och skönt... Hör du vinden? Hos Turgenev står det på ett ställe: "Sådana nätter är den lycklig som har tak över huvudet och en varm vrå." Jag är måsen... Nej, det är fel... Vad skulle jag säga? Jo...Turgenev... "Och Gud bevare alla hemlösa vandrare." Förlåt. Det gör inget, det känns lättare så... Jag har inte gråtit på två år. Sent igår kväll gick jag för att se efter i trädgården om vår teater fanns kvar. Den stod kvar. Jag började gråta för första gången på två år, och det lättade, det klarnade i själen. Se, jag gråter inte längre. Så du har alltså blivit författare... Du författare och jag skådespelare... Vi har båda hamnat i trampkvarnen... På den tiden levde jag lycklig som ett barn – jag vaknade på morgonen och började sjunga; jag älskade dig, drömde om att bli berömd, och nu? I morgon bitti skall jag åka till Jelets i tredje klass... med bara bönder i kupén, och i Jelets kommer de teatersugna grosshandlarna att förfölja mig med sina inviter. Vilket tarvligt liv! Varför säger du att du har kysst marken där jag gått? Mig borde man skjuta. Jag är dödstrött! Om jag bara fick vila... vila! Minns du? Livet var så klart, så varmt, så ljust och rent, våra känslor – våra känslor var som ömtåliga, gracila blommor... Minns du?

## Gertrud, ur **Gertrud** av Hjalmar Söderberg

---

Jag var redan litet skadskjuten när du fann mig. Jag hade älskat och tillhört en annan, och du visste det. Jag var slagen och sårad och trött intill döden. Trött på allting – allting. Så kom du i min väg. Och utan att tänka på det eller vilja det, kom jag att tända din kärlek. Och du vet, att jag inte av yttre skäl behövde något giftermål. Jag redde mig gott ensam. Och när du först bad mig att bli din, svarade jag nej. Men ... ditt frieri hade väckt så många tankar hos mig... en längtan som jag inte hade trott att jag skulle få känna... Efter vardagsro och en lugn vrå.

Och när jag såg att du alltjämt älskade mig, och att du led av din kärlek – så gick jag själv till dig en dag och sade att jag ville vara din.

Det är så mycket som är annorlunda nu. Vi själva har blivit annorlunda. Du älskar så mycket: du älskar makten och äran och härligheten. Du älskar dig själv: din klokhet och finhet och kvickhet. Du älskar dina möbler och dina böcker. Och jag tvivlar inte på att du bland annat också har älskat mig.

Men där ser du alltså själv hur litet jag är för dig och hur obetydligt det tomrum blir som jag lämnar efter mig här hos dig. När jag nu går.

## Flickan, ur **Älskap** av Märta Tikkanen

---

Vi var nio år, när vår klass plötsligt skulle slås ihop med en annan... det var ohyggligt spännande. Vi beslöt att vi skulle avsky dem. För säkerhets skull. Genast på morgonen var det annorlunda, det doftade annorlunda i klassen. Inte enbart obehagligt men inte odelat angenämt heller. Annorlunda i vilket fall som helst. Jag ska dela bänk med en. Hon/han har lång, smal hals men jag tittar inte på henne/honom, jag är alldeles likgiltig för henne/honom, ser henne/honom inte. Jag tittar åt andra hållet hela tiden, handen för pannan åt hennes/hans håll, hon/han syns inte, hon/han finns inte... hon/han känns alldeles oerhört, men finns inte, inte ett ögonblick ska hon/han finnas i min värld. Nästa dag har vi religion, lärarinnan berättar skapelsehistorien än en gång: Och så blåste Gud andan i Adam... Och så blåste Gud andan i Adam... Jag hade glömt att hålla handen för pannan åt hennes/hans håll, alldeles oskyddad och ogarderad sitter jag där och lyssnar... och då... innan jag vet ordet av, innan jag hinner hejda henne/honom eller ens begriper att hon/han håller på att göra nånting åt mitt håll... har hon/han gripit mig i båda kinderna... **OCH SÅ BLÅSER HON/HAN ANDAN I MIG, VIA MUNNEN.** Lärarinnan blir alldeles förskräckt: vad sysslar ni med, vad i all världen, vad... Hon/han blåste andan i mig, genom munnen! Lärarinnan vet inte vad hon ska göra. Är det att häda, att göra som Gud, mitt på timmen? Kör ut henne/honom för säkerhets skull, kör inte ut mig, för säkerhets skull... för sent... det är alldeles för sent... Jag är redan drabbad, dödligt drabbad av kärlek.

## Inga, ur **Streber** av Stig Dagerman

---

Du vet Åke gungade. Han hade en trapets i sitt rum och där övade han sej varenda dag. Och ibland när jag var hos honom brukade han säga att om dom miste verkstan så skulle han ta jobb som trapetskonstnär. På nån cirkus. Han behövde bara gå dit och visa sitt nummer, sa han, så skulle dom ta honom på en gång. Och i dag klockan fyra ringde dom från en cirkus hem till oss. Det var direktörn själv som ringde. Jo, det har hänt en olycka, sa han, och vi har funnit en lapp med ert namn hos den förolyckade. Är det allvarligt, sa jag. Det är slut, sa han, men om ni vill komma hit så får ni komma. Och jag tog en bil och for dit. Det är ingenting att se, sa direktörn, för han föll på huvut. Och dom var nyss här och hämtade honom. Direktörn, sa jag, låt mej komma in på manegen. Och vi gick in på manegen tillsammans. Jag vill inte ha nåt nät, hade Åke sagt, och så högt upp som möjligt vill jag ha trapetserna. Men visst ska ni ha nät, hade direktörn sagt. Inga förolämpningar, sa Åke, och nu ska det bli som jag sagt. Så något nät blev det inte. Och han hade varit fin, sa direktörn, ett riktigt fenomen. Och just när jag ville ropa ner honom, sa direktörn, så hände det. Och det var så förbannat konstigt, sa direktörn. För visst skulle han ha nått fram. Han hade bara behövt sträcka ut hand. Det var som om han inte ville. Det var som om han ville dyka istället, sa direktörn. Och så pekade han. Och jag föll ihop i manegen. Och han bar in mej på kontoret och hällde i mej konjak och körde mej hem. Och medsamma jag kom hit la jag nyckeln i lådan. För jag behöver den inte längre.



## Alfhild, ur **Silver Star** av Kristina Lugn

---

Jag har rymt från min soffa. Jag älskar den inte längre. Jag fattar inte att möbler kan vara så svekfulla! Jag vet att min soffa kommer att glömma mig och gå med på att flytta hem till någon annan så fort den får klart för sig att jag aldrig kommer tillbaka. Aldrig någonsin mer ska jag sitta i den där soffan som en glömsk prinsessa/prins. Varför var jag en så glömsk prinsessa/prins? Så fort jag hade vuxit ur min barndoms vita kläder och fick syn på Nimrod när han plockade upp min bästa vän Linnea och körde iväg med henne i sin himmelsblåa Mercedes i innerligaste kärlek var det som om jag trodde att det blev förbjudet att våga gå längre än så långt trasmattorna i en trerumslägenhet räcker. Jag skaffade mig blomkrukor istället för trädgårdar och badkar istället för det vilda vackra havet. Och jag glömde att jag är en prinsessa/prins. Jag blev sjuk. Jag blev svartsjuk. Jag betedde mig precis som om jag var med i en tv-serie. Men nu har jag bestämt mig för att skriva resten av avsnitten själv. Jag ska starta ett nattcafé. Silver Stars krog för alla oss som fått nog av ensamhet och väntan och att aldrig våga följa vår längtan bakom skära persienner med pissljudna vänner. Medan den där jävla soffgruppen gör livet bekvämt för folk som jag inte ens känner! Mina värsta fiender kanske! Det är förresten rätt åtdom. Dom kommer sitta där och ha lika tråkigt som jag.

## En kvinna, ur *Lång dags färd mot natt* av Eugene O'Neill

---

Du tycker att herr Tyrone är stilig, säger du - men då skulle du ha sett honom när jag först träffade honom! Alla mina skolkamrater svärmade för honom. En del hade bara sett honom på fotografi. Han var alla flickors idol på den tiden, ska jag säga dig. Kvinnorna brukade trängas vid sceningången, bara för att få se honom komma ut. Så då kan du nog tänka dej hur spännande det kändes, när pappa skrev till mig att han hade blivit god vän med James Tyrone och att jag skulle få träffa honom, när jag kom hem på påsklovet! Jag visade brevet för alla flickorna och dom blev gröna av avund! Pappa tog mej med på teatern och jag kunde inte ta mina ögon ifrån honom. Efter föreställningen gick vi bakom scenen för att hälsa på honom i hans loge. Jag var så blyg så jag bara stod där och stammade och rodnade som en liten dumbom. Men det verkade inte som han skulle tycka att jag var så dum i alla fall. Jag kände på mej att han tyckte om mej, så fort han fick se mej.

## Eliza, ur **Pygmalion** av Bernard Shaw

---

Å, ni är en vedervärdig tyrann! Det går inte att tala med er, ni vänder allting bakåfram och får det till att jag har fel vad jag än säger. Och ni vet mycket väl hela tiden att ni bara försöker få övertaget! Ni vet att jag inte kan gå tillbaka till rännsten som ni kallar det, att jag inte har nåra vänner i världen mer än er och översten – ni vet att jag inte skulle stå ut med att leva ihop med en råbarkad och vulgär karl sen jag lärt känna er båda... Det är elakt och tarvligt att låtsas tänka nåt sånt! Ni tror att jag är tvungen att komma tillbaka till er för att jag inte har nån annanstans att gå än till far min. Men var inte så tvärsäker på det och tro att ni har mig under fötterna jämt till att trampa på och prata omkull! Jag tänker gifta mig med Freddy, det tänker jag! Så snart jag kan försörja honom.

## Nora, ur **Ett dockhem** av Henrik Ibsen

---

Då jag var en liten flicka på 4-5 år sa pappa till mig att jag skulle tycka mycket om att lära mig franska och jag fick lära mig långa stycken utantill. Senare sa han att jag hade en sällsynt fallenhet för poesi och jag skrev vers efter vers. Jag hade egentligen inget nöje av varken franskan eller versskrivandet, men jag trodde det, då pappa sa så. Pappa berättade alltid för mig vad han ville, och då ville jag likadant, och om jag ville annorlunda så höll jag det för mig själv. Han kallade mig sin docka och lekte med mig så som jag lekte med mina dockor. Så kom jag till dig, Torvald...Ja jag menar, jag gick från pappas händer till dina. Du tyckte inte om att jag läste franska böcker. Du ansåg dem vara så omoraliska. Att kvinnor skrev poesi sa du var opassande. Men du var förtjust i musik och ville att jag skulle framföra monologer vi hade hört på teatern, och att jag skulle klä ut mig i färggranna dräkter. Här har jag varit din dockhustru, liksom jag hemma var pappas dockbarn. Och barnen de har i sin tur varit mina dockor.